

Nasjonal veiledende plan for primærhelsetjenesten:

Utarbeidet av: Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester i Vestfold og Bo og behandlingssenter i Sandefjord kommune

Plan ID: [14] Versjon: [2.0] Risiko for obstipasjon

Revideres innen dato: [November 2025]

Utfordring	SCT	Mål og Intervensjon	Spesifiser	Referanse
129691005 risiko for obstipasjon				
	11281000202107	tilfredsstillende eliminasjon		
	162081000	ingen obstipasjon		
	337401000202102	viser kunnskap om forebygging av obstipasjon		
	18321000202107	vurdering av utløsende faktorer	Immobilitet, kirurgi, kosthold, sykdommer, legemidler, psykogene faktorer, mage/tarm funksjon etc.	1,3,4
	225162003	undersøkelse av abdomen	Luftavgang, lytt etter tarmlyder, inspeksjon av abdomen	2,3,4
	167592004	undersøkelse av avføring	Mengde, konsistens, farge og frekvens	2, 3,4
	225399009	smertevurdering	Bruk kartleggingsverktøy	3
	1217125005	vurdering av kvalme	Bruk kartleggingsverktøy	3
	113148007	oppmuntring til drikke		1,3,4

Nasjonal veiledende plan for primærhelsetjenesten:

	710847006	vurdering av kostholdsbehov	Oppmuntre, kartlegge og måle væskeinntak etter behov Avføringsfremmende kost. Beskriv, benytt VAR	1,2,3,4
	710122006	fremming av fysisk mobilitet	Individuell tilpasning	1,3,4
	710140005	fremming av rutine for defekasjon	Individuell tilpasning, estetiske forhold, stittestilling, unngå stress og jevnlig toalettbesøk	2,3,4
	713132000	vurdering av legemiddelbruk	Kartlegg pasientens bruk av legemidler som kan føre til obstipasjon	1,3
	18211000202106	tverrfaglig samarbeid	Lege, ernæringsfysiolog, fysioterapeut etc. etter behov	
	38908200	behandling av obstipasjon		
	18629005	administrering av legemiddel	Etter forordning fra lege	3
	337391000202100	undervisning om forebygging av obstipasjon	Undervisning av pasient og/eller pårørende	

Nasjonal veiledende plan for primærhelsetjenesten:

Referanser

- 1) Stassen IT, Larsen MT, Nielsen HT. Vurdering af risiko for obstipation hos voksne indlagte patienter. Center for Kliniske Retningslinjer; 2012: [vurdering af risiko for obstipation hos voksne indlagte patienter.pdf \(cfkr.dk\)](#)
- 2) Wald A. Etiology and evaluation of chronic constipation in adults. UpToDate; 2023: [Constipation in the older adult - UpToDate](#)
- 3) Metodebok.no (2022, 15. mai). Obstipasjon. [metodebok.no/index.php?action=topic&item=fq2AB6nF](#)
- 4) VAR healthcare. (2023, 2. februar). Ikke-medikamentell forebygging og behandling av obstipasjon. [VAR Healthcare - Portal \(varnett.no\)](#)

Metoderapport

AVGRENSNING OG FORMÅL	
1	Overordnede mål for VP: Overordnet mål for VP er å oppnå at pasient eller brukere som er i risiko for obstipasjon ikke blir obstiperte
2	Hvem gjelder VP for (populasjon, pasient): Pasienter og brukere i den kommunale helse- og omsorgstjenesten
INVOLVERING AV INTERESSETER	
3	Navn, tittel og arbeidssted på medlemmer av arbeidsgruppen som har utarbeidet VP-en: Revidering av VP i kommunehelsetjenesten 2022/2023 Arbeidsgruppe: Sykepleier Stine Borgen USHT-V Sykepleier Inger Gulbrandsen Sandefjord kommune Sykepleier Marie V. Strand Standal Sandefjord kommune Sykepleier Kaja Hvitstein-Strøm USHT-V
4	Synspunkter og preferanser fra målgruppen som VP-en gjelder for: Arbeidsgruppen har erfaringer med denne problematikken fra ulike deler av tjenesten, funn i litteratur samsvarer med den erfaringsbaserte kunnskapen
METODISK NØYAKTIGHET	
5	Systematiske metoder ble benyttet for å søke etter kunnskapsgrunlaget:

Nasjonal veiledende plan for primærhelsetjenesten:

	Benyttet databaser med høy pålitelighet
6	Kriterier for utvelgelse av kunnskapsgrunnlaget er: Hvilke tiltak som er mest relevant for kommunehelsetjenesten
7	Styrker og svakheter ved kunnskapsgrunnlaget: Styrker Arbeidsgruppen har lengre erfaring med problematikken i både kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Her benyttes både internasjonale anerkjente databaser samt norske Svakheter Vi har ikke hatt tilgang til bibliotekar som kunne ha hjulpet oss med søk og relevant utvelgelse av artikler. Vi har gjort et utvalg basert på troverdige databaser.
8	VP er blitt vurdert internt/eksternt av relevante fagressurser (tittel, navn, arbeidssted): Sykepleiere i Bo og behandlingssenter i Sandefjord kommune Avansert Klinisk Sykepleier (AKS), Ellen Slettingdalen i Senter og hjemmetjenester, Sandefjord kommune
ENDRINGER OG ANSVAR	
9	Endringer siden forrige versjon: Mer eller mindre fullverdig revidert 2023
10	Tidsplan og ansvarlige personer for oppdatering av VP-en er: PR. 2023 USHT-V, bør gjennomgå november 2025